

at hugur barnsins at læra verður stimbraður á øllum stigum.

Úrslitini av PISA- og landsroyndunum hava greitt víst, at átøk eru neyðug, um vit skulu menna fólkaskúlan.

Fleiri eftirmetingarskipanir eru settar í verk, og fleiri undirvísingartímar eru lutaðir út til skúlan. Frá 1. august er tví-læraraskipan sett í gildi í øllum 1. og 2. flokkum, har næmingatalið er 18 ella fleiri. Samstundis fáa skúlarnir fleiri tímar til sernámsfrøðina.

Arbeiðið at endurskoða miðnámsútbúgvingarnar heldur fram, og málið er at skipa samanhangi miðnámsútbúgving við breytum í tveir til triggjar deplar. Játtanirnar til hetta økið eru eisini hækkaðar.

Í heyst verður farið undir at eftirútbúgva lærarar til at taka sær av undirvísing og ráðgeving av miðnámskúlanæmingum og vaksnum við orðblindni.

Gott samstarv skal fáast millum allar útbúgvingarnar, ið eru partar av Fróðskaparsetri Føroya.

Byggiast skal víðari, soleiðis, at útbøðið verður alsamt størri, og at útbúgvingar verða bodnar út á hvørjum ári. Málið er somuleiðis at fáa samstarvsavtalur við universitet í útlondum, ið skulu geva føroyingum møguleika at taka alskyns útbúgvingar á Fróðskaparsetri Føroya umvegis fjarlestur.

Samstundis sum vit menna verandi skipanir, skulu vit eisini skapa fyrirteytir fyri lívlangari læring. Umráðandi er, at ung sum eldri hava góðar møguleikar fyri endurútbúgving og framhaldandi útbúgving. Í næstum verður eitt tilmæli klárt um, hvussu hetta kann fremjast í verki. Skipanir sum hesar eru grundleggjandi fyri smidligari og flytførari arbeiðsmegi.

Harra formaður

Skal tað eydnast at hevja støðið í okkara fólkaskúla, mugu vit ásanna, at sama møguleika gevur tú ikki børnum og ungum við at geva teimum akkurát sama tilboð.

Møguleiki skal vera fyri at veita eitt fjølbroytt tilboð til hvønn einstakan. Pláss skal vera fyri at fjøltátta undirvísingina, so ein og hvør fær eitt skúlatilboð, sum mennir tann einstaka.

Men alt hetta ber ikki til í so smáum eindum, sum vit hava í dag. Bæði av figgjarligum og av fakligum og pedagogiskum ávum er neyðugt at minka talið á skúlaeindum. Smáu skúlarnir eru kostnaðarmiklir at reka, og tíðin er farin frá einum skúlabygnaði, har tað orsakað av truplum ferðamøguleikum var neyðugt at hava ein skúla í hvørjari bygd.

Stundin er komin at broyta skúlabygnaðin grundleggjandi, so hann kann geva næmingunum tey bestu skúlatilboðini. Farið verður tí undir at fremja hesar bygnaðarbroytingar í neyvum samstarvi við kommunurnar, skúlaráð og Føroya Lærarafelag.

Ein miðvís iløga skal gerast í at útbúgva og eftirútbúgva lærarar og leiðslur á skúlum og stovnum. Og samanlegging av skúlaeindum fer at leysgeva figgjarligt tilfeingi, sum skal nýtast til hetta endamál.

Harra formaður
Altjóða handil og samstørv eru grundarlagið undir okkara búskapi.

Við einari betri avtalu við ES høvdu vit kunnað skapt nýggj arbeiðspláss og økt munandi um okkara útflutningsvirði. Arbeitt verður tí fyri at fáa betri samstarv og handilsavtalur við Evropa.

Ein serfrøðingabólkur greinar í lötuni, hvussu Føroyar fáa gagnligasta tilknýtið til ES og gerast partur av teimum fyra frælsunum fyri vørur, tænastur, kapital og persónar umframt øðrum samstarvsskipanum. Greiningararbeiðið verður liðugt í heyst og tá ið politisk støða er tikin, byrja samráðingarnar.

Tað hevur týðning, at vit taka við tann veruleika, at ein av okkara størstu kappingarneytum innan fiskivinnuna, Ísland, møguliga fer inn í ES.

Royndirnar at fáa limaskap í EFTA halda fram. EFTA hevur umframt frihandilssáttmála við ES frihandilssáttmálar, sum fevna um 27 lond úr øllum heimspørtum, og felagsskapurin er í samráðingum við 10 onnur lond um frihandilssáttmálar.

Landsstýrið arbeiðir við at útinna samtyktina hjá lögtinginum um, at Føroyar fáa atlímaskap í UNESCO, sum er ST-felagsskapur fyri útbúgving, vísind og mentan.

Landsstýrið virkar eisini fyri at fáa Føroyum sjálvstøðugan limaskap í WTO, ið er karmur um handilssamvinnu millum flestu av heimsins londum.

Harra formaður

Føroyska sjóekið er í dag 275.000 ferkilometrar.

Í apríl varð krav Føroya til ein ytri landgrunn norðan fyri Føroyar, nærum 90.000 ferkilometrar til stóddar, sent Sameindu Tjóðum. Í august mánaði verða hesi krøv lögð fyri landgrunsnevndina hjá ST.

Samráðingar verða við Bretland, Írland og Ísland um rættindi og møguligt býti av útsynningspørtunum av Føroyaháslættanum. Føroyar krevja 550.000 ferkilometrar av útsynningspørtunum av Føroyaháslættanum, og hetta mál verður fyrireikað at leggja fyri landgrunsnevndina.

Harra formaður

Vit hava góðar møguleikar at menna nýggjar vinnur í Føroyum.

Landsstýrið er farið undir at menna Føroysku Altjóða Skipaskránnar, FAS til ein alternativan vinnuveg fyri okkara stoltu sjóvinnu. Skipanin hevur góðan byr, og fleiri skip eru longu skrá-

sett. Stórir dentur verður lagdur á at menna avleitt virksema í sambandi við skrásetingina fyri at skapa flest møgulegar inntøkur til samfelagið.

Nýggj partafelagslóg verður lögð fyri lögtingið í heyst. Lógin nýtímsanger vinnufelagsrættin soleiðis, at eigararnir fáa størri frælsi at skipa felagið, og hon skal gera tað lættari at fáa útlendsk feløg til Føroyar.

Føroyar hava stórar møguleikar at menna ferðavinnuna, men vit eiga at fáa meira burtúr.

Ferðavinnupolitikkurin verður tí endurskoðaður.

Skulu Føroyar gerast eitt lokkandi ferðamanna- og iløgumland, krevst miðvís marknaðarføring.

Játtanin til marknaðarføring verður tí hækkað við 10 mió. kr. í 2010.

Farið verður undir at umskipa Apoteksverkið til eina sjálvstøðuga eind uttan fyri figgjarlógina. Endamálið er at geva Apoteksverkinum friari karmar at menna sítt virksema m.a. við øktum útflutningi fyri eyga. Umskipanin verður væntandi liðug í ár, og framleiðslan kann byrja næsta ár.

Stórir møguleikar eru í ílegugransking í Føroyum. Ættarbandsskráin verður væntandi liðug miðskeiðis í 2010. Fleiri granskingarverkætlanir eru í gongd, og góð framtíðarútlit eru við ættarbandsskránni, sum kann draga til sín granskarar í útlenskum verkætlanum. Virksema á føroyska tónleikapallinum er størri enn nakrantíð, og gávurik tónlistafólk og stór tónleikatiltøk gera Føroyar sjónligari úti í heimi. Tað syngur og ljómar, men tørvur er á eini heildarætlan fyri føroyskan tónleik, skal hann geva størri búskaparligt íkast.

Fleiri almennir stovnar fáast so ella so við tónleikavinnufram, og vitan um at menna hesa vinnu liggur spjodd ymsastaðni. Ætlanin er at styrkja karmarnar hjá tónleikavinnuni, so hon fær betri møguleikar at menna seg.

Harra formaður

Broytingar í veðurlagnum eru millum størstu avbjóðingar hjá heimssamfelagnum í 21. öld. Føroyar skulu vísa altjóða samhaldsfesti og taka virknan lut í at tálma útlátið av veðurlagsgassum, sum hótta okkara tilveru-grundarlag og allan heimin. Í dag stava meira enn 90 prosent av okkara orkunýtslu frá olju, og í fjør innfluttu vit brennievni fyri eina góða milliard krónur, ið svarar til umleið 20% av okkara innflutningi.

Vandi er fyri, at hækking

oljuprísir um fá ár hótta okkara búskap, um vit ikki minka nýtsluna av olju og fara at brúka aðrar orkukeldur.

Breiður politiskur vilji er til at seta tiltøk í verk at skerja útlátið av veðurlagsgassum.

Peningur er settur av til at bjálva og tetta almennar bygningar, stuðulsjáttan er fingin til vega til orkusparandi verkætlanir, og bjálvingarstuðulsskipanin verður sett í verk. Sjøtul er settur á arbeiðið at gera landsbyggi-reglugerð, sum m.a. verður grundarlag undir skipanini. Landsstýrið hevur sett sær fyri, at Føroyar skulu vera sjónligar í einum nýggjum altjóða veðurlagssáttmála og vísa altjóða samfelagnum, at vit taka ábyrgd. Uppskot til samtyktar verður lagt fyri tingið áðrenn altjóða veðurlagsgfundin í Keypmannahavn í desember.

Harra formaður

Fiskiskapurin undir Føroyum hevur verið fallandi seinastu árin. Lítið hevur verið til av toski og hýsu, og útlitini fyri hesi fiskasløg eru ikki góð. Tó gongur væl á øðrum økjum, eitt nú viðvíkjandi upsa, gulllaksi, sild og makreli.

Vit mugu ásanna, at neyðugt er við størri virðisøking og optimalari gagnnýtslu av øllum tilfeinginum í havinum. Fyri at náa hesum, mugu vit taka politiska støðu til grundleggjandi viðurskipti, ið eru avgerandi fyri, at vinnan kann fullnýta sínar møguleikar og gerast meira kappingarfør. Her verður serliga hugsað um spurningin um at tilvirka fiskin umborð og avmarkingarnar at landa uttanlands.

Skulu vit gera okkum vónir um at selja føroyskan fisk á teimum marknaðum, sum geva besta prísir, er fyrirteytin, at fiskurin verður góðkendur sum burðardyggt veiddur. Málið er, at øll fiskivinnan fær altjóða góðkenning sum burðardyggt í hesum samgonguskeiði. Skal hetta røkkast, mugu vit nýskipa fiskivinnupolitikkin, umframt at samspelið millum vinnuna og fiskifrøðina má gerast betri.

Harra formaður

Høvuðstrupulleikin er, at flotin er ov stórir, og tillagingin av veiðiorkuni gongur ov seint. Landsstýrið er tí farið at kanna møguleikan at seta eina skipan við loyvisgjaldi á stovn, ið verður oyramerkt í ein bygnaðargrunn, sum kann skunda undir at tillaga flotan.

Landsstýrið er somuleiðis farið undir at endurskoða fiskivinnulóggevuna við atlitum til brúks-

skyldu av fiskirættindum, umsetilgheit og møguleikum hjá útlendingum at gera íløgur í føroysku fiskivinnuna. Arbeiðið verður liðugt á ólavsøku 2010.

Næsta ár hava Føroyar formansskapin í fiskivinnu-samstarvinum í Norðurlandska Ráðharraráðnum. Tá er ætlanin at skipa fyri eini altjóða havráðstevnu í Føroyum fyri at styrkja politiska samstarvið okkum skulu endurnýggjast eftir 2018.

Landsstýrið fer í samstarvi við onnur norðurlond at greina viðurskipti viðvíkjandi umsiting av rættindum til tilfeingið.

Arbeiðið verður gjørt við atlitum at ætlaðu broytingunum í fiskivinnupolitikkinum í ES, tilgongdini við nýggjum fiskivinnupolitikki í Íslandi og tí veruleika, at fiskiloyvini hjá okkum skulu endurnýggjast eftir 2018.

Tilfarið frá hesum arbeiði verður partur av grundarlagnum undir viðgerðini av eini skipan eftir 2018.

Harra formaður

Stremanin eftir eini felags framtíð og trúgv á felags mál knýtir fólk saman, skapar tjóðir og byggir land.

Tá ið forfedrar okkara settu búgv her, vóru teir farnir at leita eftir einum plássi at smíða sær eydnuna góða og vónaðu, at nýggja landið kundi hýsa komandi ættarliðum. Við hørdum stríði gjørdist teirra dreymur veruleiki.

Søgan sigur okkum, at viðhvørt stóð illa til í Føroyum. Tey bakkøst, ið komu, um tey so vóru sóttir, hungur ella húsagangir, raktu meint. Tað kundi gingið nógv verri, enn tað gekk, men vit hóraðu undan, tí í okkum býr treysti og vilji til at yvirliva.

Í dagliga politiska arbeiðinum eru vit ósamd um, hvussu vit skulu skipa okkum í landinum, hvussu okkara tilknýti til heimin skal vera, og hvussu virðini skulu býast okkara millum. Soleiðis er politikkur.

Men allatíðina kenni eg á mær, at undir øllum, sum vit gera og eru, býr savningarmegin í samfelagnum – kærleikin til landið og tiltitanin um stríðið.

Harra formaður

Vit hava avbjóðingar fyri framm- an, og avgerðir skulu takast, sum kanska ikki bara verða væl umtóktar. Men ongin skal ivast í, at málið er at gera Føroyar til eitt upplifur betri land at búgva í hjá okkum øllum.

Serfrøðingar hava í seinastuni undrast á, at fólkatalið í Føroyum veksur júst í hesum døgum. Men eg undrist ikki.

Nógvir kunnu tvídráttirnar vera okkara millum, og figgjarlig nos fara altíð at koma, men ein er høvuðsgrundin til, at fólk vil búgva í Føroyum - kenslan í okkara hjørtum. Kenslan fyri júst hesum plássi av øllum plássum í heiminum.

Føroyar eru okkara land, okkara heim og okkara avbjóðing.

Við hesum ynski eg tykkum øllum Guds signing, góða tingsetu og góða ólavsøku.